

Interview: Udviklingsjurister er afgørende for it i det offentlige

En ny bog om de såkaldte udviklings- og driftsjurister fortæller historien om, hvordan jurister får en ny rolle ved rådgivning om it-projekter, der kan gå galt fra starten, hvis ikke man som myndighed sikrer sig relevant rådgivning. Udviklingsjurister stiller de vigtige spørgsmål, så forvaltningerne ikke står med dårlige it-produkter, der fører til administration i strid med lovgivningen, og sagen ender hos Folketingets Ombudsmand, klageinstanser eller domstolene. Interview med forfatterne bag bogen: "Fra forvaltningsjurist til udviklings- og driftsjurist - Retlige og dataetiske rammer for den digitale forvaltning".

Professor i forvaltningsret og digitalisering ved Københavns Universitet Hanne Marie Motzfeldt, lektor i forvaltningsret ved Syddansk Universitet Jøren Ullits, cand.scient.comm. og programrør Jens Kjellerup og advokat hos Horten Emilie Loiborg har opdateret en bog, der beskriver udviklings- og driftsjuristens rolle i den digitale forvaltning. Ifølge dem er en udviklingsjurist en ny type jurist, som ser det store billede og sikrer, at også den digitale forvaltning bliver retssikkerhedsmæssigt forsvaret.

Vi har interviewet de fire forfattere i anledning af den kommende bog:

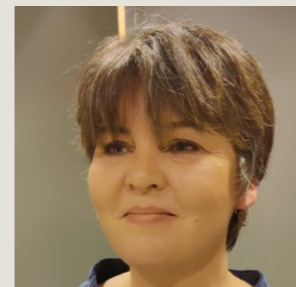
Hanne Marie Motzfeldt: "Udviklings- og driftsjurister er dem, der proaktivt skal stå derude og tage ansvaret for, at it-systemet bliver et lovligt og forsvarligt produkt, man kan tage i brug senere. Du kan ikke bebrejde dem, der har en topprofessionel uddannelse enten som fx data-analytiker eller som projektleder, at de ikke ved, hvilken konsekvensanalyse der skal

foretages for at sikre sig, at man har tænkt tingene ordentligt igennem. Juristen skal rådgive i et sprog, som både udviklere og myndighederne forstår. Hvilke tanker bør de gøre sig? Hvilke processer skal de gå igennem? Hvilke tjek skal de lave? Det beskriver bogen."

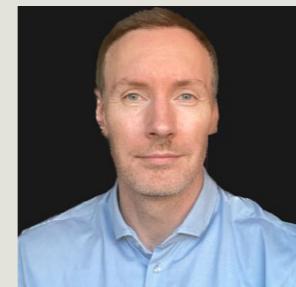
Emilie Loiborg: "En af pointerne i bogen er, at myndigheden skal vide, hvordan den organiserer sig, så den udviklings- og driftsjurist, som Hanne Marie beskriver her, har mulighed for at få budskaberne igennem. Den klassiske måde, som jurister kommunikerer på gennem lange noter, er ikke altid hensigtsmæssig."

Jøren Ullits: "En anden pointe er, at udviklingsarbejdet ikke er statisk, og det skal den

De fire forfattere

Hanne Marie Motzfeldt er professor i forvaltningsret og digitalisering. Hun er fagligt stærkt funderet i den almindelige forvaltningsret, og har de seneste år forsket i reguleringen af offentlige myndigheders brug af teknologier, herunder databeskyttelsesret, informationsikkerhed og tilgængelighed.

Jøren Ullits er lektor ved Syddansk Universitet. Hans forskning omhandler processen med at konstruere digitale forvaltningsløsninger i overensstemmelse med forvaltningsretten, administrative principper og databeskyttelseslovgivningen.

Jens Kjellerup er cand.scient.comm., programrør og chefkonsulent i Ballerup Kommune. Han er ekspert i digital transformation og udvikling af digitale strategier.

Emilie Loiborg er advokat i Horten og ekstern lektor på Københavns Universitet. Hun har omfattende erfaring med at rådgive om problemstillinger inden for både forvaltningsretten, databeskyttelsesretten og dataetikken.

juridiske rådgivning selvfølgelig heller ikke være. Den skal følge projektet og bør så at sige indrettes efter projektets agile karakter."

Det fulde overblik

Emilie Loiborg: "Normalt skriver man en bog om en eller flere love, hvor man gennemgår dem fra a-z, men vi prøver at kigge på de forskellige faser af it-projekter. Man kan ikke bare slå op i forvaltningsloven eller databeskyttelsesloven og tage reglerne fra en ende af, når man arbejder med digitalisering. Udvikling af it-projekter er mere komplekst, fordi der er flere regelsæt, der spiller sammen."

Jøren Ullits: "It-projekter kan være en regulatorisk labyrint, som man skal igennem. Vores fokus er ikke på lovgivningen som sådan, men på det overordnede billede. Det er en myriade af regler, der kan blive aktuelle, og det er noget af det, vi prøver at kortlægge."

Udviklingsjuristerne er vigtige medspillere

Emilie Loiborg: "I de indledende kapitler beskriver vi, hvordan juristen er en medspiller og ikke en modspiller. Der er mange ting, der kan lade sig gøre, hvis man kan planlægge det på forhånd. Man kan lave tilpasninger og justeringer, inden man går i gang, så it-systemet kan blive lovligt – og dermed også bevare det retssikkerhedsmæssige arvegodt fra den analoge forvaltning. Men hvis juristen ikke er med fra starten, før

man bygger systemet, kommer man som jurist let til at stå og være den, der skal sige nej."

Hanne Marie Motzfeldt: "Det handler om at kvalitetssikre processerne. Men der kan være en mangel på forståelse for, hvorfor lovgivningskravene er der. I forbindelse med denne bog gik jeg ud i konkrete digitaliseringsprojekter, og der oplevede jeg, at når man talte om helt konkrete tilfælde, blev det ikke bare forstået, men faktisk også "omfavnet". Lovgivningen er til for at minde os om, at der er nogle hensyn, vi kan tage på forhånd, ellers får vi en offentlig forvaltning, som hverken borgerne eller de demokratiske valgte vil stå inde for."

Jøren Ullits: "Der er en masse discipliner, der skal tale sammen og koordineres, og god kommunikation er virkelig vigtig. Det handler om at skulle oversætte denne her juridiske abstraktion, men også at tage imod det fagsprog, der kommer fra andre fagområder, og omsætte det ret hurtigt til nogle juridiske overvejelser. Det er også en af de ting, vi lærer de studerende på SDU."

Dataetikken giver plads til det større billede

Emilie Loiborg: "Vi har taget dataetikken med i bogen, fordi den retlige regulering ikke udfylder alt. Der er et rum, som ikke er reguleret, og det kan være godt eller skidt. Dataetikken kan bibringe it-projekter aspekter, som ikke nødvendigvis følger

af offentlige retlige regler. Fx er nogle it-projekter lovlige, men ud fra andre hensyn er de måske en dårlig idé. Det kunne være hensyn til CO2-udledning eller tilliden til myndigheden. Det er ikke nødvendigvis alle hensyn, der er reguleret i forvaltningsloven eller GDPR. Vi har taget udgangspunkt i de værktøjer, Dataetisk Råd har udarbejdet, som kan bruges til at vurdere de dataetiske konsekvenser ved it-systemer."

Nye krav til juristerne

Hanne Marie Motzfeldt er ikke enig med dem, der mener, at reguleringen ikke kan følge med den digitale udvikling, men det er helt sikkert, at den teknologiske udvikling stiller høje krav til udviklings- og driftsjurister:

"Reguleringen halter ikke efter, men gror op ad veje, som vi ikke er vant til. Vi kan ikke bare slå op i Karnov eller Retsinformation. Vi skal fx også holde øje med alle standarderne og vejledningerne fra Digitaliseringsstyrelsen, Det Europæiske Databeskyttelsesråd og EU-Domstolen. Nogle gange skal vi også interessere os for, hvad det spanske eller franske datatilsyn har udtalt. Der er et enormt kildemateriale, der hele tiden udvikler sig."

Bogen "Fra forvaltningsjurist til udviklings- og driftsjurist - Retlige og dataetiske rammer for den digitale forvaltning" udkommer 15. januar 2024 på Djøfs Forlag.